

Kostivere Kool

Õpilasele vajaliku toe väljaselgitamine ja rakendamine Kostivere Koolis

Sisukord

1. Kooli pidaja ja kooli ülesanded vajaliku toe väljaselgitamisel ja rakendamisel	3
2. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel rakendatav tugi	5
3. Tõhustatud toe ja eritoe rakendamine haridusliku erivajadusega õpilasele	5
4. Tugispetsialistid koolis	6
5. Lõppsätted	9
Lisa 1. Õpilase arengu toetamine Kostivere Koolis	10

1. Kooli pidaja ja kooli ülesanded vajaliku toe väljaselgitamisel ja rakendamisel

1. Kostivere Kool lähtub põhimõttest, et kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid - kõikidel õpilastel on õigus elada kodus, õppida koos eakaaslastega elukohajärgses koolis ja saada kvaliteetset haridust.

2. Direktor määrab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi HEV koordinaator), kelle ülesanne on korraldada koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist.

3. Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi. Kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks või tema varasema õpi- või töökogemuse arvestamiseks kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemaga teha muudatusi või kohandusi õppesisus, õppekoormuses, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kui sellega ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist. Kokkulepe vormistatakse kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

4. Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.

5. Kool koostab õpilasele **individuaalse õppekava (IÕK)** juhul, kui:

1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;

2) õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;

3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;

4) kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.

IÕK koostamist ja vormistamist koordineerib HEV koordinaator.

6. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitab klassijuhataja sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid.

7. Õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool **üldist tuge**, mis kujutab endast õpetaja pakutavat **individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse** kättesaadavust ning vajaduse korral **õpiabitundide** korraldamist individuaalselt või rühmas.

8. Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel **tõhustatud tuge** või **erituge**. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena.

9. Pedagoogilis-psühholoogilise hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitusel, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase **individuaalse arengu jälgimise kaardile (IAK)**. Individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmist koordineerib koolis HEV koordinaator.

10. Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab HEV koordinaator koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.

11. Õpilase õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja talle vajaliku toe pakkumiseks võib lisaks tavaklassidele moodustada ka **õpiabi- või tasemerühmi** või **eriklasse**. Õpe õpiabi- või tasemerühmas või eriklassis peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. Erituge vajava õpilase õpetamisel tavaklassis peab arvestama koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi.

12. Õpiabi- või tasemerühma või eriklassi vastuvõtmise otsustab direktor. Otsuse tegemisel lähtub direktor õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekust. Õpilaste arvu õpiabirühmas, tasemerühmas ja eriklassis määrab direktor, arvestades õpilaste hariduslike erivajaduste iseloomu, kooli teenindava eripedagoogi ja HEV koordinaatori või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. Eriklasis viiakse tõhustatud tuge saavate õpilaste õppetööd läbi kuni 12 õpilasega ja erituge saavate õpilaste puhul kuni 6 õpilasega. Kooli pidaja võib põhjendatud juhul direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul suurendada konkreetses eriklassis õpilaste arvu üheks õppeaastaks.

13. **Koduõppena** mõistetakse väljaspool kooliruumi korraldatavat õpet. Koduõpet rakendatakse, kui õpilase terviseseisund ei võimalda tal kooli päevakavas ettenähtud

õppes osaleda või kui vanem soovib põhiharidust omandava õpilase õppetööd iseseisvalt korraldada. Koduõppe tingimused ning korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Terviseseisundist tulenevat koduõpet korraldab kool vanema taotlusel ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel. Koduõpet vanema soovil korraldab ja rahastab vanem.

2. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel rakendatav tugi

1. Koolivälise nõustamismeeskonna soovituse kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele **tõhustatud tuge** või **erituge, terviseseisundist tulenevat koduõpet**, koolikohustuslikule õpilasele **mittestatsionaarset õpet, vähendab** ja **asendab** riiklikus õppekavas ettenähtud **õpitulemusi ühes või mitmes aines**, soovitab **lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe** rakendamist või **vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest**.

2. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus kantakse hariduse infosüsteemi (EHIS) pärast seda, kui vanem on andnud nõusoleku soovituse rakendamiseks. Nõusolek esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

3. Kui Jõelähtme valla territooriumil ei ole võimalik korraldada koolivälise nõustamismeeskonna soovituse kohast õpet, on vald kohustatud koostöös teiste koolide ja nende pidajatega tagama õpilasele hariduse omandamise võimalused ning korraldama transpordi või hüvitama õpilase sõidukulud. Transport korraldatakse ja sõidukulud hüvitatakse vallavalitsuse kehtestatud korras, välja arvatud juhul, kui sõidukulud hüvitatakse riigieelarvest ühistranspordiseaduse § 35 lõike 2 või § 36 lõike 2 alusel kehtestatud korras.

3. Tõhustatud toe ja eritoe rakendamine haridusliku erivajadusega õpilasele

1. **Tõhustatud tuge** rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu terviseseisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:

1) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;

2) pidevat tugispetsialistide teenust ja osaaajaga õpet individuaalselt või rühmas;

3) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;

4) õpet eriklassis.

2. Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab:

1) puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;

2) osajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

3. Tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks on kooli direktoril ja HEV koordinaatoril õigus töödelda hariduse infosüsteemi teise kooli või lasteasutuse ja koolivälise nõustamismeeskonna kantud andmeid koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ning tuge saavale õpilasele rakendatud tõhustatud toe ja eritoe kohta, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks.

4. Tugispetsialistid koolis

1. Vajaduse korral tagatakse õpilasele koolis tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi (edaspidi koos tugispetsialistid) teenus. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse rakendamist korraldab direktor.

Kooli tugimeeskonda kuuluvad tugispetsialistid:

- eripedagoog,
- sotsiaalpedagoog,
- logopeed,
- koolipsühholoog,
- HEV koordinaator.

Vajadusel kaasatakse teisi liikmeid, kes ei kuulu põhikoosseisu (direktor, õppejuht, klassijuhataja, aineõpetajad, lapsevanemad, õpilane, valla lastekaitsetöötaja, noorsoopolitseinik jne).

2. Tugispetsialistide tööülesanded:

Eripedagoog - teeb kindlaks õpilase arengu- ja õpioskuste taseme ja selgitab välja õpilase arengut mõjutavad tegurid ning õpivajadused; juhendab ja nõustab õpetajaid õpilase õppe planeerimisel ja läbiviimisel; valmistab ette õpiabirühma- või individuaaltunnid ja viib need läbi.

Logopeed – hindab õpilase kommunikatsioonivõimet, selgitab välja kommunikatsioonihäiretega õpilased, toetab nende suulise ja kirjaliku kõne arengut ning soovib neile sobivat suhtluskeskkonda; toetab õpetajaid õpilaste kommunikatsioonivõime arendamisel, taastamisel ning kompenseerimisel.

Koolipsühholoog – hindab õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavaid tegureid (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused); nõustab õpilasi isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel; toetab õpilasi ning nõustab vanemaid ja kooli personali kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel.

Sotsiaalpedagoog – hindab õpilase sotsiaalseid oskusi ning analüüsib tema eakohast tegutsemisvõimet takistavaid tegureid, kujundab ja toetab õpilase suhtlemisoskust ja sotsiaalset pädevust; kaardistab koolis esilekerkivate õpilaste sotsiaalsete ja koolikohustuse täitmist takistavaid probleeme, koordineerib nende ennetus- ja lahendustegevust.

HEV koordinaator - korraldab koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks (nii üldtugi, tõhustatud tugi kui ka eritugi), koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist, toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks. Koordineerib individuaalse arengu jälgimise kaardi ja individuaalse õppekava koostamist ja vormistamist.

3. Tugispetsialist:

- teeb koostööd õpetajate ja teiste tugispetsialistidega õpilase abi- ja toetusvajaduse väljaselgitamiseks ning hindab õpilase arengut ja toimetulekut õpikeskkonnas eriala kompetentsist lähtuvalt;

- nõustab ja toetab õpetajat õpilase õppe- ja arendustegevuste planeerimisel ning läbiviimisel, õpilasele sobiva õppemetoodika ja õppevormi leidmisel, sobilike õppematerjalide, abivahendite valimisel ja kohandamisel ning individuaalse õppe korralduse kava või õppekava koostamisel;
- toetab ja suunab õpilast esile kerkinud probleemide lahendamisel ning kavandab ja viib läbi õpilase erivajadusest tulenevalt sekkumisi ning õpilase arengut, toimetulekut ja sotsiaalset tegevusvõimet toetavaid tegevusi individuaalselt või rühmas ning hindab rakendatud meetmete tulemuslikkust;
- koostöös teiste tugispetsialistidega nõustab kooli juhtkonda, õpetajaid ja kooli töötajaid erivajadustega õpilaste õppe korraldamisel, õpilase vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamisel ja õpilase toetamiseks sobivate meetmete valikul;
- nõustab erialase pädevuse piires vanemaid ja perekonda lapse arengu ja toimetuleku toetamisega seotud küsimustes;
- teeb vajadusel koostööd meditsiini-, rehabilitatsiooni-, sotsiaalvaldkonna jm spetsialistidega õpilasele vajaliku toe pakkumiseks.

4. Tugispetsialisti teenuse rakendamine, selle maht ja kestus otsustatakse tugispetsialistide, klassi- ja aineõpetajate koostöös. Kool võib kaasata teenuse vajaduse hindamisel ja õpilasele toe valikul teiste valdkondade spetsialiste väljastpoolt kooli, teavitades sellest vanemat või tema seaduslikku esindajat. Teenuse valikul arvestatakse õpilase vanust, vajadusi, individuaalseid eeldusi ja võimeid, samuti lahendamist vajava probleemi iseloomu õpilase eripärast lähtuvalt. Teenuse valikul kuulatakse ära õpilase või tema seadusliku esindaja arvamused.

5. Direktor võtab kooli tööle vajalikud tugispetsialistid või korraldab tugispetsialisti teenuse kättesaadavuse muul viisil, arvestades seejuures õpilaste vajadustega.

6. Õpilase või tema seadusliku esindaja poolt teenuse saamiseks soovi avaldamisel või teenuse järele vajaduse ilmnemisel korraldab kool õpilasele võimaluse vestelda isiklikult tugispetsialistiga mitte hiljem kui nädala jooksul. Õnnetusjuhtumi puhul või olukorras, kus õpilase enda või teiste õpilaste elu või tervis on ohus, tuleb õpilasele teenust pakkuda esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui järgmisel tööpäeval.

7. Tugispetsialisti teenuseid osutatakse koolis või vanema või tema seadusliku esindaja nõusolekul muus asukohas. Teenuse osutamisel muus asukohas teeb teenuse osutaja koostööd kooliga ning edastab koolile vajalikku infot teenuse sisu, mahu ning tulemuslikkuse kohta.

8. Tugispetsialisti teenuse osutamisel järgitakse teabe avalikustamise reegleid ja isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Teenuste korraldamisega seotud isikutel on õigus avaldada üksteisele õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks vajalikke isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks.

9. Tugispetsialistide poolt õpilasele läbi viidud hindamiste, testimiste ja uuringute järeldused vajalike sekkumiste kohta, spetsialistide antud soovitusel, rakendatud teenused ja meetmed ning hinnang nende tulemuslikkusele kantakse ajalisel järjekorras õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Andmed õpilasele osutatud teenuse kohta kantakse EHIS-esse.

5. Lõppsätted

„Õpilasele vajaliku toe väljaselgitamine ja rakendamine Kostivere Koolis“ on Kostivere Kooli õppekava osa (lisa nr 3) ja selle kehtestab direktor.

Muudatusi tehakse vajadusel enne õppeaasta algust. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Lisa 1. Õpilase arengu toetamine Kostivere Koolis

Toe liik	Õpilaste arv	Kelle soovitusel Kes kinnitab	Lisainfo
<p>Üldtugi –</p> <ul style="list-style-type: none"> • õpetaja pakutav individuaalne lisajuhendamine • tugispetsialistide teenus <ul style="list-style-type: none"> - eripedagoog - logopeed - psühholoog - sotsiaalpedagoog • õpiabitunnid individuaalselt või rühmas • individuaalne õppekava • täiendav õppetöö õppeperioodi/ õppeaasta lõpus • arenguvestlused • osalemine pikapäevarühma töös <p>SIHTRÜHM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajutine õpiraskus • käitumisprobleemid • sotsiaalsed ja kergemad psüühilised probleemid 	<p>Üldklassis max 24 õpilast</p> <p>Õpilaste arvu õpiabirühmas ja tasemerühmas määrab direktor, arvestades õpilaste hariduslike erivajaduste iseloomu, kooli eripedagoogi ja HEV koordinaatori või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi.</p>	<p>Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Hinnatakse õpihuvi, motivatsiooni, õpioskusi, õpilase tugevaid ja nõrku külgi erinevates õppeainetes ja sotsiaalsetes oskustes, tunnetustegevust, emotsionaalset seisundit ja käitumist koolis. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitakse lisauuringuid. Seejärel valitakse õppevorm – rühmas, klassis, IÕK alusel.</p> <p>Kool korraldab tugispetsialistide, klassi- ja aineõpetajate koostöös, kinnitab kooli direktor</p>	<p>Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (IAK) – sellele kantakse hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitusel, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta</p> <p>Õpilasele pakutavad meetmed: õpetaja täiendav juhendamine, õppe diferentseerimine, diferentseeritud hindamine, õpiabi, tugispetsialistide teenus – vajadusel koostatakse individuaalne õppekava (IÕK) või lisatakse erisused IAK-le</p>
<p>Tõhustatud tugi – õpilane vajab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes või mitmes või kõikides ainetes või erinevat õppekava (nt lihtsustatud õppekava); 	<p>Kuni 12 õpilast klassis</p>	<p>Koolivälise nõustamismeeskonna otsus. Vajalik lapsevanema nõusolek. Kinnitab kooli direktor.</p>	<p>Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (IAK)</p> <p>Individuaalne õppekava (IÕK) ühes, mitmes või kõigis õppeainetes</p> <p>Üldjuhul on kaasatud tavaklassi, aga vajadusel rakendatakse osaajalist õpet</p>

<ul style="list-style-type: none"> • pidevat tugispetsialistide teenust ja osaaajaga õpet individuaalselt või rühmas; • pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge (sh abiõpetaja) klassis toimuva õppetöö ajal; • õpet eriklassis. <p>SIHTRÜHM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käitumishäire • rasked somaatilised haigused • püsiv õpiraskus • düsleksia • düsgraafia • kõnepuue • lihtsustatud õpe 			<p>individuaalselt või vastavas tasemerühmas, kus rakendatakse eripedagoogilise sekkumise põhimõtteid</p>
<p>Eritugi – õpilane vajab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda -metoodikat, -vahendeid; • pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenus-tega või mõlemaga; • osaaajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis (sh abiõpetaja) või õpet eriklassis 	<p>Kuni 6 õpilast klassis</p>	<p>Koolivälise nõustamismeeskonna otsus. Vajalik lapsevanema nõusolek.</p> <p>Kinnitab kooli direktor.</p>	<p>Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (IAK)</p> <p>Individuaalne õppekava (IÕK)</p> <p>Kaasatuna tavaklassi vajavad osaajalist eraldi õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset toetamist klassis (abiõpetaja).</p> <p>Õpet võib läbi viia ka eriklassi tingimustes.</p>